

PERSEU I ANDRÒMEDA (V, 663-789)

El fill d'Hípotes¹ havia tancat els vents en la seva presó perpètua i Lucífer, que crida els homes al treball, havia sortit i brillava dalt del cel; Perseu torna a agafar les ales, se les lliga als peus per una i altra banda, se cenneix la seva arma corbada i es llança a través de l'aire clar, agitant les seves sandàlies alades. Havia deixat enrere i a un i altre costat pobles innumbrables quan va divisar la nació etiop i els camps de Cefeu. Allà Ammó² havia ordenat injustament que la innocent Andròmeda fos castigada per la llengua insolent de la seva mare³.

Així que el descendent d'Abant⁴ la va veure amb els braços encadenats a les dures roques —si no hagués estat perquè una brisa suau li movia els cabells i perquè els seus ulls vessaven càlides llàgrimes, hauria cregut que era una estàtua de marbre— s'admirà i va quedar pres, sense adonar-se'n, del foc de l'amor; seduït per una imatge de tal bellesa, gairebé va oblidar de batre les ales en l'aire. Quan va posar els peus a terra, li va dir: «Oh noia que no mereixes pas aquestes cadenes, sinó aquelles altres que uneixen els amants apassionats, digues-me, perquè voldria saber-ho, el nom d'aquesta terra, el teu, i el motiu d'estar aquí lligada». Ella, de primer, calla; és donzella i no s'atreveix a adreçar la paraula a un home; si no hagués estat encadenada, hauria amagat, discretament, la cara entre les mans; els seus ulls s'ompliren d'un doll de llàgrimes; era l'única cosa que podia fer. Ell continuava insistint, i ella, per no semblar que es negava a confessar un delictes que havia comès, li fa saber el nom d'aquella terra, el seu, i fins a quin punt la seva mare s'havia vantat de la seva bellesa. Encara no havia acabat d'explicar-li tot, quan van retrunyir les aigües i damunt la mar immensa va dreçar-se un monstre que s'acostava i que abraçava sota el pit una gran extensió d'aigua.

La donzella crida; és allà el seu afligit pare i la seva mare amb ell, tots dos malaurats; ella, però, justament. No li poden oferir cap mena d'ajut, només els gemecs i els plors propis de la situació, i estrenyen el seu cos encadenat. Aleshores els diu l'estranger: «Ja tindreu temps de sobra per plorar; disposem només d'un breu instant per

¹ Èol, senyor dels vents.

² Déu egipci.

³ Cassiopea, mare d'Andròmeda, s'havia vantat de ser més bella que les Nereides (o que Juno, segons altres versions) i l'oracle d'Ammó havia ordenat que, com a càstig, la filla havia de ser encadenada a una roca per tal de ser devorada per un monstre marí.

⁴ Perseu. Abant era el pare d'Acrisi, avi de Perseu.

actuar. Si us la demanés en matrimoni jo, Perseu, fill de Júpiter i d'aquella que dins la seva presó va ser fecundada per l'or de Júpiter, jo, Perseu, vencedor de la Gòrgona de cabellera de serps, que he gosat travessar els aires del cel agitant les meves ales, em preferiríeu a qualsevol altre gendre; a tots aquests mèrits vull afegir, amb l'ajuda dels déus, un servei. Que sigui meva si jo la salvo pel meu valor, aquesta és la meva proposta». Els pares accepten el pacte —¿qui hauria dubtat?—, li pregunten d'apressar-se i li prometen, a més a més, com a dot, un regne. I vet aquí que, igual que una ràpida nau amb l'esperó fixat a la proa solca les aigües, menada pels braços suosos dels joves, la fera s'obria pas entre les onades amb l'embat del seu pit i només la separava de les roques una distància igual a la que pot recórrer enmig de l'aire una bala de plom, llançada en paràbola per una fona de les Balears. Aleshores el jove, de cop, prenent impuls a terra amb els peus, salta amunt vers els núvols. Quan la fera va veure la silueta de l'home en la superfície del mar, va llançar-se enfurida contra la silueta que veia; i, com l'au de Júpiter, en veure enmig del camp una serp que ofereix a Febos el seu dors lívid, l'atrapa per darrere i perquè no pugui girar contra ella la seva boca ferotge, clava en el seu coll cobert d'escates les urpes àvides, així es precipità pels aires en una ràpida volada el descendent d'Inac⁵ i s'abalançà damunt el dors de la fera, i, enmig dels seus udols li endinsà en el múscle dret el ferro fins al corbat ganxo. Greument ferida, tan aviat s'aixeca ben dreta en l'aire, com se submergeix en les aigües o gira sobre ella mateixa com un senglar ferotge, terroritzat per una gossada que borda al seu voltant.

Perseu, amb les seves ales, escapa veloçment a les àvides mossegades; quan troba una oportunitat, fereix amb la seva corba espasa ara el dors cobert de còncaves closques, ara les costelles dels flancs, ara el lloc on la cua es fa més estreta i acaba com la d'un peix. El monstre treu per la boca aigua barrejada amb sang color de porpra; quedaren esquixades les ales de Perseu i esdevingueren pesants; l'heroi, que no s'atrevia ja a refiar-se de les seves sandàlies xopes, va veure un escull, la part superior del qual sobresortia de les aigües quan estaven en calma, però era coberta per la mar quan aquesta s'agitava. Col·locant-se al damunt i agafant-se amb la mà esquerra a l'extrem de la roca, va travessar amb l'espasa una i altra vegada, sense treva, les entranyes del monstre.

El litoral s'omplí d'ovacions i d'aplaudiments que arribaren fins a les elevades mansions dels déus; Cassiopea i Cefeu, el pare, plens de joia, el saluden com a gendre, proclamant-lo auxiliador i salvador de la seva casa; lliure de cadenes, avança vers ell la

⁵ Perseu.

donzella, recompensa i causa de la seva proesa. L'heroi agafa aigua i es renta les mans victorioses; perquè la duresa de la sorra no danyi el cap ple de serpents, estén per terra un jaç tou de fulles i de tiges de plantes submarines i hi posa al damunt la testa de Medusa, filla de Forcis. Les tiges, acabades de tallar i encara amb vida, van absorbir en la seva medul·la porosa la força del monstre, van endurir-se en contacte amb ell i les seves branques i fulles van imbuir-se d'una rigidesa desconeguda. Les nimfes del mar tracten de reproduir el fet prodigiós en noves branques, comproven, satisfetes, com es repeteix, i van llançant per les aigües les llavors que en treuen. Encara ara el corall ha conservat la mateixa propietat, es torna dur en entrar en contacte amb l'aire, i el que era flexible dins l'aigua, esdevé pedra en sortir de l'aigua.

Perseu aixeca per a tres déus igual nombre d'altars de gespa, l'esquerre per a Mercuri, el dret per a tu, donzella de la guerra⁶; l'ara central per a Júpiter; sacrifica una vaca a Minerva, un vedell al déu de les sandàlies alades, i un toro a tu, sobirà dels déus. A continuació, pren Andròmeda, recompensa de la seva gran proesa, sense, però, acceptar el dot; Himeneu i l'Amor agiten les torxes nupcials; damunt el foc s'aboquen perfums en abundància, pengen garlandes dels sostres i pertot arreu se sent música de lira i de flauta i cants, mostra feliç de l'alegria que inunda els cors. Les portes obertes deixen veure tot sencer l'atri d'or i les taules magníficament parades on els cefens⁷ més il·lustres participen del festí ofert pel rei.

⁶ Minerva.

⁷ Súbdits de Cefeu.